

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Nyirgi Imre*

Cím: *Szenzáció barokk-Óbudán*

Forrás: *Népszava*

Bz

(Hely)

1937 XII. 24

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

"1937"

Személy

Helyszín

Szenzáció barokk-Óbudán

A lerombolt Tabánból, a hatemeletes modern bérpalotákkal felépített Vízivárosból Buda romantikája visszavonult Óbudára, de már ott sincs békessége. Süllyedőben van itt is egy furcsa, régi világ, amelynek alig-alig van közössége a nagyváros életével. Mintha ittfelejtett darabja lenne a múlt századnak. Fogláló kedvvel csákányos emberek esnek egész uccasoroknak, mérik az új híd helyét, tervrajzokban új uccákat jelölnek ki és a régi viskók riadtan, csett vállal lapulnak meg egymás mögött...

Ebben a kisvárosi életben jóformán évtizedenként ha egy szenzáció akad.

A legrégebbi és a legnagyobb *Magnás Elza esete* volt. Mindenki tud itt valami mesét a dunai rakpartra került ruháskosárról, a kiscelli kastély titokzatos életű lakójáról, a fényes temetésről, amikor egész Óbuda ott szörnyülködött a sir körül és évekig beszéltek arról a hírhez, hogy milyen virágok vannak a síron. A *nagy malomtűz meg a Lajos ucai iskolaszolga esete* után a borzalmak borzalmát jelentette, hogy egy istentelen részeg *baltával nekiesett Szent Florianus szoborcsoportjának*... Ezenkívül legföljebb az jelent különleges eseményt, ha a Goldberger-gyárban baleset történik, vagy ha a dunai órhajók megmozdulnak.

A bogárhátú kunyhó alatt

Kis barokk templomok és kápolnák, girbe-gurba uccák. Bogárhátú, apró házak, *olyan lakásokkal és ágyakkal, amelyekben nagyszülők születtek.* A mozdulatlanságukat tekintve patrícius családok, szőlőművelő svábok, a „braunaxlerek“ ivadékai „léteznek“ itt és kissé már idegenül érzik magukat. A Szent Noé Temetkezési Egylet rogyanótérdű veteránjai bura mögé rejtett pislákoló lámpák fénye mellett egyre több koporsót kísérnek. És az évszázados Sparvereinek tagjainak, pirosabroszos összejöveteleik során, a legnagyobb újságot a partecédulák jelentik, amelyen — mások neve szerepel. A rozszant házak bontásából régi kövek kerülnek ki, amelyeket az ősök még Fehéregyháznak romjaiból, talán Árpád sírjából hordtak el alapot rakni, vagy — meszet égetni.

Ebbe az alvadt csendbe valóban itt példátlan szenzációt hozott a *Vörösvári úti rablógyilkosság.* A ház maga, ahol a véres eset történt, olyan, mint régi budai képeskönyvek illusztrációja, valami ócska acélmetszet. Hat szobakonyhás lakás, szűk udvar a bejáratok előtt, kikoptatott kölépesők, olajlámpa a kapu alatt és benn a lakásban néhez illat. Erősen elfüggönyözött, naptalan odú, átázott vályogok dohos üzenetével. Befőtt és birsalma-

szag. A konyhában hasas, régi bögrék, Erzsébet királyné képével, régi vaslábosok félig letört füllel, epattogzott mázzal.

És a szomszéd házak? Szűk udvarok, a sarokban lehetőleg szatelli. Pántlikanagyságú virággyak, kékhasú szódásüvegek madékaival szegélyezve. Rikító reggömbök a szalmával letakart

rózsatövek fölött. És a esatorna büzlő nyílása patkányok testétől fényesre síkált vasfedővel. A tetőgerincen túltáplált, nyujtózkodó macskák, mint elsőszámú házikedvencek. Mellettük túltömött daxlik, meg harzi kanárik kores és mármár néma utódai. A ház külső falába befalazva szentképek meg szobrok. A szobában a petróleumlámpa csillárt utánzó vereteinek alján horgolt léghajó tojásgömbbel. Az ablakkilincsen, szintén a régi világból, gombostűpárna fakult selyemszalagokkal. Az asztalon, mint legfőbb dísz tárgy: bőrbe kötött fényképalbum, pucér gyerekekkel, bérmaképekkel, a ruhára retusált óriási esokrokkal és a metsz századok csukaszürkéjébe öltöztetett fiúkkal. Japánhánzból készült porfogón levelezőlapgyűjtemény a Millenium korszakából, fölötté nagy pávatoll. A magasztalás dívány kiugró részein pikáns kis porcellánbolyók.

Halk zugok, amelyekben *mélyen hallgat a szegénység.*

A harmadik házban zongoraverkli szól, van még Strauss-, Offenbach- és Planquette-lemez keringőkkel, megvan a „Natalia búcsúja“,

ha tetszik, cepperipolka is. A gyerekek főtt gesztenyét majszolnak. Az asszonyok pedig a beigli és a karácsonyi nagytakarítás izgalmi között beszélgetnek régi tánciskolai emlékekről, sebhelyes fiatalemberekről, akik a Ricik és a Micik, a Francik meg a Józsefek között most mint gyanúsítottak szerepelnek, mert aranygalléros rendőrtisztek ülnek két hete az őrszobán és detektívek bolygatják meg egész Óbudát. Turkálnak a családokban és a hajógyári szigettől az újvilágig sokan tanulják meg egy titokzatos szó értelmét: *alibi.*

Szegény Hausfrau!

Schrecklich! Mindenki ismerte özvegy Klein Rezsónét, a *keménybeszédű Hausfraut*, akiről az volt a szóbeszéd, hogy „még a bőre alatt is pénz van“. Emlékeznek, hogy sarokháznál álmodott és megértették, hogy amikor rákényszerült a hat lakóval való nyomorgásra és az egynegyed házrészéből való életre, hát időnként felöntött a garatra. Néha pálinkát is ivott és ilyenkor kemény főtartással odamondogatott a partájoknak, hogy legyen tekintélye a „népek“ előtt. Senki se mehetett be a szobájába. Azt hitték, kincseket őriz.

Négy házkutatás kellett, amíg a félkocsira való szeméket átnézték. Kiderült, hogy három helyen tartotta a pénzt. A fiókosszekrényben, vagy ahogy itt mondják, a sublótban, a tükrös asztalban, amely szemben állt a régi emlékeket őrző két ágyal, meg a szentkép háta

mögött. Öt pengő néhány fillért megtaláltak egy ujnyomat kíséretében, meg több mint 90.000 békekoronát. *Kékhasú bankókat, kivasalva, százszor agyonsimítva, selyemzacskóba varrva.* Mennyi kuporgatást jelenthetett ez a vagyon és mennyi álmot takart... Külön padot a templomban, meg gumirádlis kirándulást az elrontott életű unokaöccsökhöz Csillaghegyre, meg Szentendrére. A bankókon piros bélyegző. A régi képpénz varázsával, mert „ez az igazi pénz, nem hagyjuk magunkat többé becsapni, dehogy váltjuk be“. A régi hat krajcár meg a forint, az volt a pénz, meg amit Ferenc József adott ki...

Igen, mert Kleinné — gyengéd-szívű asszony volt. Eltett félbevágott őszibarackokat, közepükön egy-egy meggyel — mert *a gyerekek így szerették.* A rossz gyerekek, akik csak akkor látogatták meg, ha pénzre volt szükségük. Ilyenkor morgott, hajcihősködött velük, a szomszédok is hallották, de — mindig adott. Az utolsó veszekedés a halála előtt való nap volt. Ki kívánta meg az apró juttatások helyett az egész „vagyont“? Kit szédített meg a Hausfrau híre, hogy még a bőre alatt is pénze van? — nem lehet tudni. A rojtos, tarka abroszra már ritkán került kuglóf, mert Kleinné, született Schromm Hermina életét betöltötték a régi kacatok, amelyekkel megkísérelte jelenbe menteni a multat, de ki hihette, hogy lebélyegzett és értéktelenné vált bankókat őriz *régi újságkivágások* halmaza között.

A havas téli estére ráborul a nyomasztó, ónos óbudai alkonyat és a Flórián tér környékén álmok lidércnyomása fekszi meg a szendergőket. Rablógyilkosság Óbudán, schrecklich! Bizony, változnak az emberek... *Nyigri Imre*